

Sprawdzanie oraz nauka prawidłowego umieszczania wkładek przeciwhałasowych w zewnętrznym przewodzie słuchowym

EMIL KOZŁOWSKI, RAFAŁ MŁYŃSKI

Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy

Czerniakowska 16, 00-701 Warszawa, Polska
emkoz@ciop.pl; rmlynski@ciop.pl

Stosowanie ochronników słuchu

Rozporządzenie MGiP z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne

W przypadku gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na hałas nie jest możliwe **za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy**, pracodawca:

- 1) udostępnia środki ochrony indywidualnej słuchu, jeżeli wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości progów działania;
- 2) udostępnia środki ochrony indywidualnej słuchu oraz nadzoruje prawidłowość ich stosowania, jeżeli wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy osiągają lub przekraczają wartości NDN.

Środki ochrony indywidualnej słuchu są dobierane w sposób eliminujący ryzyko uszkodzenia słuchu lub zmniejszający je do najniższego możliwego do osiągnięcia w danych warunkach poziomu.

Stosowanie ochronników słuchu

Rozporządzenie MGiP z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne

Próg działania: $L_{Ex,8h} = 80$ dB oraz $L_{Cpeak} = 135$ dB

Rozporządzenie MRPiPS z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

NDN: $L_{Ex,8h} = 85$ dB, $L_{Amax} = 115$ dB, oraz $L_{Cpeak} = 135$ dB

Stosowanie wkładek przeciwhałasowych

- Jedynie właściwe stosowanie wkładek przeciwhałasowych, może w pełni chronić słuch ich użytkowników.
- Występują różnice pomiędzy zakładaną skutecznością ochrony słuchu, opartą na wartościach tłumienia dźwięku ochronników słuchu przedstawianych przez producentów w instrukcji użytkowania, a skutecznością ochrony występującą w warunkach rzeczywistych.
- Jedną z przyczyn braku zapewnienia odpowiedniego zabezpieczenia przez ochronniki słuchu jest fakt, że pracownicy nie przykładają należytej uwagi do poprawnego zakładania ochronników słuchu lub też nie mają odpowiedniej wiedzy w tym zakresie tj. występuje brak treningu w zakładaniu ochronników słuchu.

Stosowanie wkładek przeciwhałasowych

- Istotne jest, w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu kultury użytkownika ochronników słuchu przeprowadzanie szkolenia w zakresie poprawnego umieszczania wkładek przeciwhałasowych oraz kontrola czy wkładki są poprawnie zakładane u osób, które przeszły szkolenie.
- Brak indywidualnych uwarunkowań do stosowania wkładek przeciwhałasowych, powodujących brak możliwości uzyskania dostatecznego stopnia ograniczania hałasu.

Rodzaje wkładek przeciwhałasowych

Wkładki przeciwhałasowe należą do grupy środków ochrony indywidualnej słuchu. Są to środki ochrony o stosunkowo prostej konstrukcji. Wkładki przeciwhałasowe umieszczane są w zewnętrznym przewodzie słuchowym lub u wejścia do zewnętrznego przewodu słuchowego. Wkładki mogą być jednorazowego lub wielokrotnego użytku.

Podstawowy podział wkładek przeciwhałasowych:

- Wkładki kształtowane przez użytkownika
- Wkładki kształtowane przez producenta
- Wkładki formowanie indywidualnie dla użytkownika

Rodzaje wkładek przeciwhałasowych

Wkładki kształtowane przez użytkownika

- Wkładki przed umieszczeniem w zewnętrznym przewodzie słuchowym powinny być odpowiednio ukształtowane, tak aby mogły być bez przeszkód wsunięte do przewodu słuchowego.
- Wkładki wykonane są z ściśliwego materiału tj. pianki, która pod wpływem nacisku kurczy się a następnie po niedługim czasie wraca do pierwotnego kształtu.
- Wkładki szczelnie wypełniają przewód słuchowy zapewniając duże właściwości tłumienne.

Rodzaje wkładek przeciwhałasowych

Wkładki kształtowane przez producenta

- Wkładki te charakteryzują się tym, że przed ich umieszczeniem w przewodzie słuchowym nie ma potrzeby, aby użytkownik samodzielnie je kształtował.
- Wkładki takie wykonane są z materiałów miękkich, np. waty, gumy, tworzyw sztucznych.
- Wkładki przeciwhałasowe kształtowane przez producenta nie wypełniają tak szczelnie przewodu słuchowego jak w przypadku wkładek kształtowanych przez użytkownika, w związku z tym ich parametry tłumienne są słabsze.

Rodzaje wkładek przeciwhałasowych

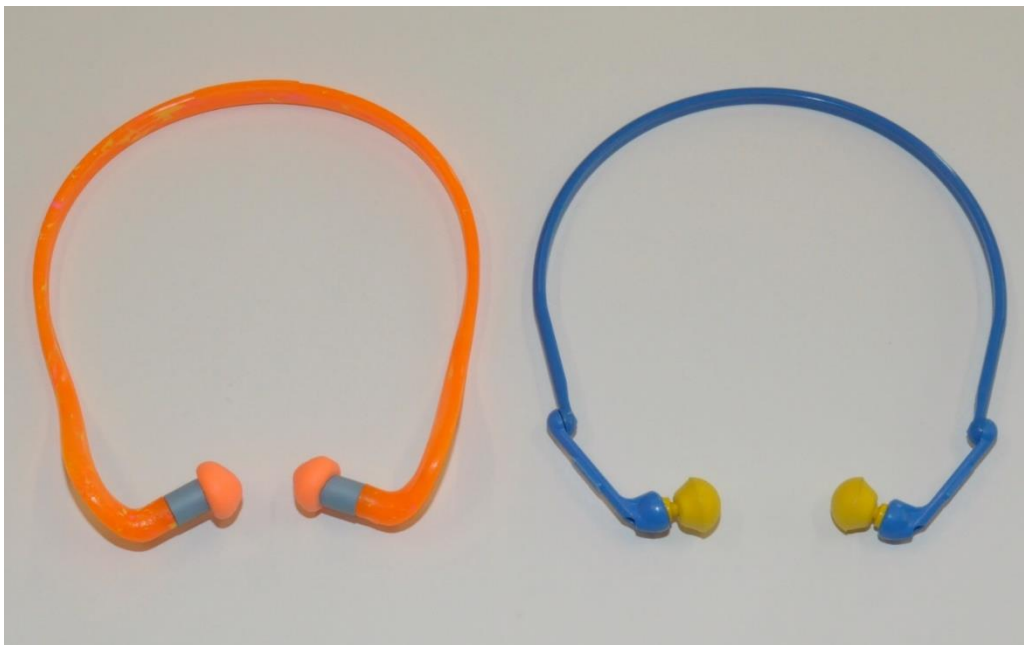
Wkładki formowane indywidualnie dla użytkownika

- Wkładki te charakteryzują się tym, że ich kształty odpowiadają kształtom zewnętrznych przewodów słuchowych użytkownika.
- Wkładki są wykonane z materiałów twardych np. akryl lub miękkich np. silikon.
- Najczęściej wkładki takie są wyposażone w akustyczne filtry, za pomocą których można kształtować charakterystykę tłumienia.

Rodzaje wkładek przeciwhałasowych

Wkładki ze sprężyną dociskową

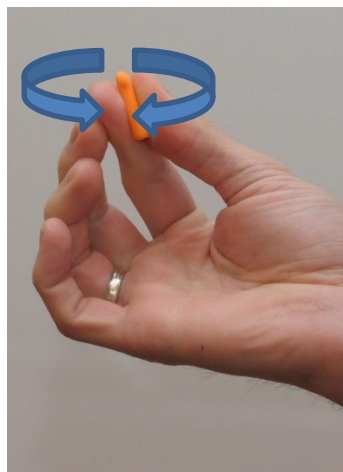

- Sprężyna dociskowa ma za zadanie utrzymywać wkładki wewnątrz lub u wejścia do przewodu słuchowego.
- Wkładki takie charakteryzują się stosunkowo małym tłumieniem dźwięku.
- W sytuacjach, gdy poziom dźwięku ma stanowisku pracy nieznacznie przekracza wartość dopuszczalną, takie wkładki są dobrym rozwiązaniem.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

1. Wkładki przeciwhałasowe kształtowane przez użytkownika, przed ich umieszczeniem w przewodzie słuchowym należy odpowiednio ukształtować „zrolować” używając do tego palców.

Dość często niedoświadczeni użytkownicy wkładek, informację o potrzebie „rolowania” wkładki, którą umieszczają producenci w instrukcji dla użytkownika, traktują jako potrzebę wkręcania wkładki do przewodu słuchowego.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

2. Odciągnąć małżowinę uszną w celu wyprostowania przewodu słuchowego i wsunąć wkładkę do przewodu słuchowego.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

3. Puścić maźwinę i trzymać wkładkę palcem, aż do momentu jej całkowitego rozprężenia.

Długości czasu trzymania wkładki palcem zależy od modelu wkładki i powinna ona być podana przez producenta. Najczęściej jest to 10-40 s.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez producenta

1. W przypadku wkładek przeciwhałasowych kształtowanych przez producenta (np. skrzydełkowych) nie ma potrzeby ich wstępnego kształtowania przed ich umieszczeniem w zewnętrznym przewodzie słuchowym.

Wystarczy odciągnąć małżowinę uszną.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

2. Wsunąć wkładkę do środka zewnętrznego przewodu słuchowego, przytrzymując jednocześnie małżowinę uszną.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

3. Puścić mażżowinę.

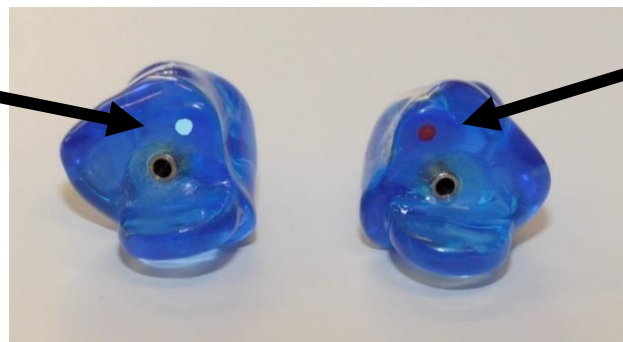

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki formowane indywidualnie dla użytkownika

1. Wkładki przeciwhałasowe formowane indywidualnie dla użytkownika należy zakładać zwracając uwagę na oznakowanie prawej i lewej wkładki. Nie można tych wkładek stosować zamiennie dla obu uszu.

Wkładka lewa

Wkładka prawa

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

2. Wkładki te należy w pierwszej kolejności przyłożyć do wejścia przewodu słuchowego i następnie wprowadzić je do przewodu jednocześnie lekko wkręcając. Nie ma potrzeby odciągania małżowiny usznej.

Umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w przewodzie słuchowym

Wkładki kształtowane przez użytkownika

3. Przestać wkręcać w momencie, gdy wkładki znajdą się w prawidłowym położeniu.

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Wizualnie ocenienie głębokości umieszczenia wkładek

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Dedykowane komercyjne urządzenia

- FitCheck Solo
  - IntegraFit
  - QuickFit
  - VeriPro
  - E-A-R Fit
  - Safety Meter
- Próg słyszenia
- Wyrównywanie głośności
- Miniaturowy mikrofon
-

Konieczność korzystania z komputera lub tabletu

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

- Oparte na pomiarze progu słyszenia
- Niezależne od komputera
- Pomiar w szerokim zakresie częstotliwości
- Wykonane z niskokosztowych elementów
- Możliwość używania z każdym modelem wkładek (z wyjątkiem wkładek ze sprężyną)

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

Dwa opcje pomiaru:

- Trening (dla osób bez doświadczenia w pomiarze progu słyszenia)
- Badanie umieszczenia wkładek

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

Wyjście 84%

Wprowadź dane o tłumieniu wkładek przeciwhałasowych

Nazwa modelu:

Częstotliwość, Hz:	125	250	500	1000	2000	4000	8000
Tłumienie dźwięku (mf), dB:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Odchylenie standardowe (sf), dB:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Powrót

Baza danych z wartościami tłumienia dźwięku.

Porównanie wpisanych nominalnych (instrukcja dla użytkownika) wartości tłumienia z wartościami otrzymanymi podczas pomiaru pozwala na ocenę poprawności umieszczenia wkładek.

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

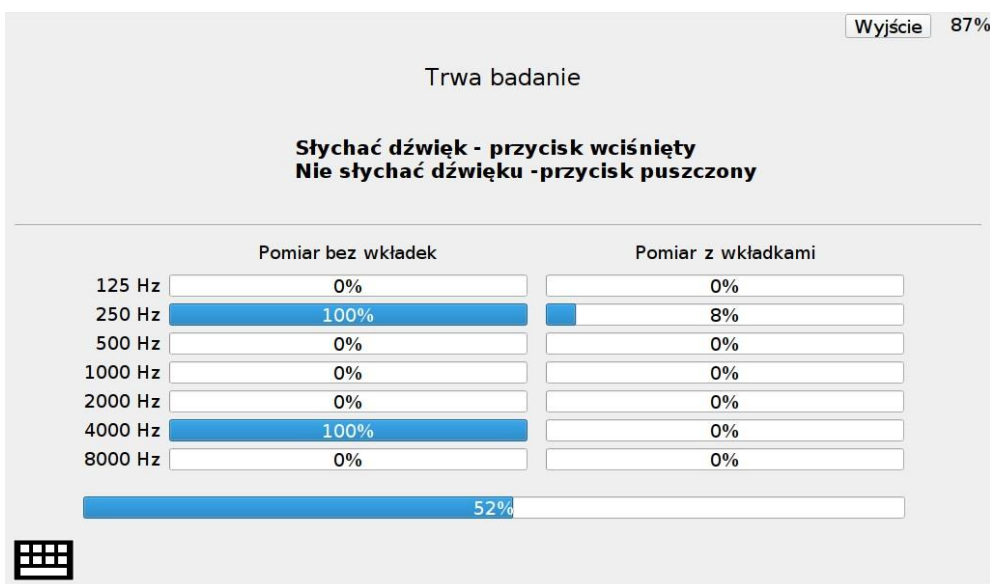
Możliwość przeprowadzania „szybkiego” i „pełnego” testu.

Test „szybki”: 250 i 4000 Hz

Test „pełny”: 125, 250, 500, 1000, 2000, 4000 i 8000 Hz

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

Badanie prawidłowego umieszczenia wkładek.

1. Pomiar progu słyszenia bez wkładek przeciwhałasowych
2. Pomiar progu słyszenia z wkładkami przeciwhałasowymi

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Urządzenie opracowane w CIOP-PIB

Wkładki umieszczone prawidłowo.

Można zakończyć test.

Wkładki umieszczone niepoprawnie.

Test powinno się kontynuować, aż osoba będzie potrafiła poprawnie umieścić wkładki (nie zawsze się to uda zrobić).

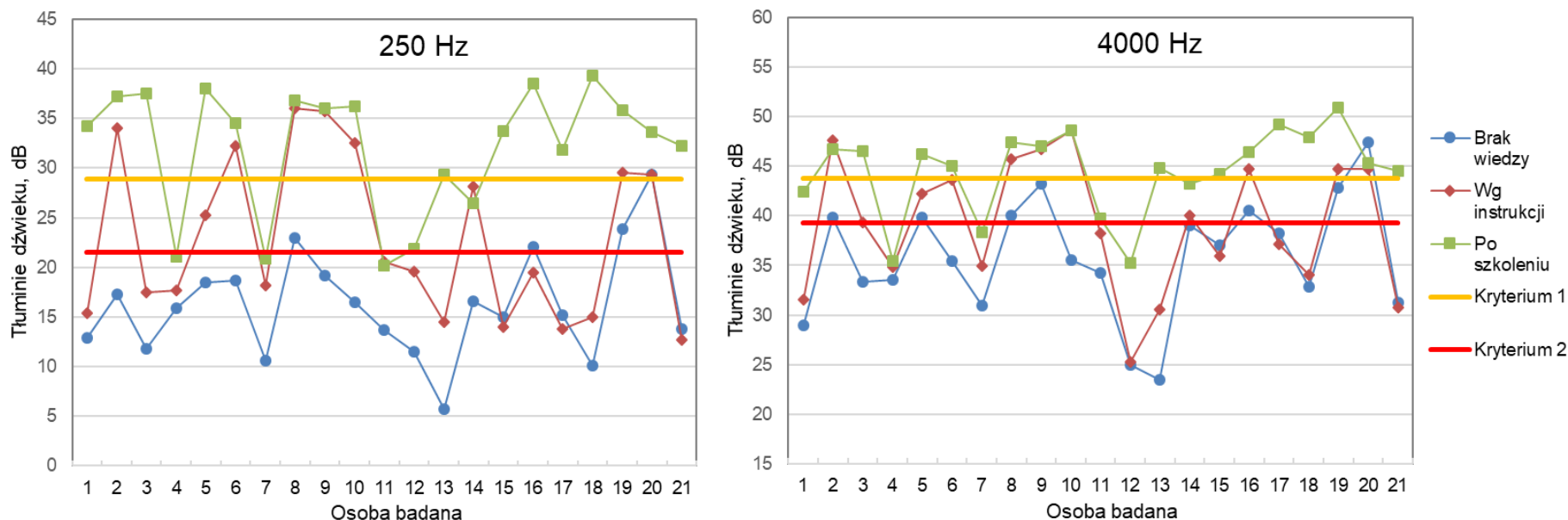
Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Za pomocą testera:

- Można sprawdzić, czy osoby stosujące na co dzień wkładki przeciwhałasowe poprawnie je umieszczają;
- Może stanowić doskonałe narzędzie podczas szkolenia osób. Osoby, które mają stosować wkładki przeciwhałasowe, mogą sprawdzić, czy poprawnie umieszczają wkładki i w przypadku nie zrobienia tego poprawnie mogą to robić do skutku, aż osiągnie się oczekiwany efekt;
- Można zweryfikować, czy dana osoba ma odpowiednie predyspozycje (odpowiednio ukształtowany przewód słuchowy), aby móc stosować wkładki przeciwhałasowe.
- Można trenować umieszczanie wkładek przeciwhałasowych w celu poprawienia tej umiejętności.

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Badania tłumienia dźwięku wkładek

W badaniach uczestniczyły osoby:

- Bez wiedzy o prawidłowym stosowaniu wkładek
- Po zapoznaniu się z instrukcją dla użytkownika
- Po szkoleniu, polegającym na zademonstrowaniu poprawnego sposobu umieszczania wkładek

Sprawdzenie prawidłowego umieszczenia wkładek

Badania tłumienia dźwięku wkładek

- Osoby, nie mające żadnego doświadczenia w stosowaniu wkładek przeciwhałasowych miały duży problem z ich prawidłowym umieszczeniem.
- Zapoznanie się z instrukcją dla użytkownika nie dawało gwarancji, że wkładki zostaną poprawnie umieszczone.
- Dopiero szkolenie polegające na dokładnym pokazaniu, jak poprawnie umieszcza się wkładki w przewodzie słuchowym, spowodowało, że większość osób potrafiła to zrobić.
- Około 19% osób, ze względu na kształt przewodu słuchowego nie była w stanie poprawnie umieścić wkładek pomimo odbycia szkolenia.

Dziękuję za uwagę

Opracowano na podstawie wyników V etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, finansowanego w zakresie zadań służb państwowych ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

zadanie nr 3.SP.06

pt. Opracowanie wytycznych do sprawdzania oraz nauki prawidłowego umieszczania wkładek przeciwhałasowych w zewnętrznym przewodzie słuchowym.

Koordynator Programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.